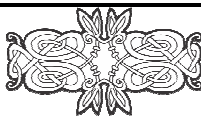

СВІТОВА ЕКОНОМІКА

WORLD ECONOMY

УДК 339.56
JEL Classification F15

Орлова Олена

к.е.н., доцент, завідувач відділення дистанційного та заочного навчання
Прикарпатський інститут ім. М. Грушевського Міжрегіональної академії управління
персоналом, м. Львів, Україна
E-mail: ibshevchuk@ukr.net

ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Orlova Olena

Cand. Sci. (Ekon), Associate Professor, Head of the department of distance and distance
learning
Carpathian M.Grushevskiy Institute of Interregional Academy of Personnel Management, Lviv,
Ukraine
E-mail: ibshevchuk@ukr.net

TRADE RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION: STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS

Анотація

Актуальність. У світлі останніх політичних та економічних подій в Україні відносини з Європейським Союзом набули цілком нового забарвлення. У червні 2014 р. було підписано Угоду про асоціацію між ЄС та Україною. Основне її призначення це перехід від партнерства і співробітництва між Україною та ЄС до політичної асоціації та економічної інтеграції. У зв'язку із цим, змінились зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні пріоритети України. Двостороння економічна співпраця активізувала торговельні відносини. Метою статті є проведення аналізу сучасного стану торговельних відносин між Україною та Європейським Союзом, окреслення проблем розвитку економічних відносин України з країнами ЄС та математичне обґрунтування перспектив налагодження таких торговельних зв'язків.

Методи. Удосконалення зовнішньоекономічної державної політики, вироблення та прийняття ефективних рішень у сфері налагодження зовнішньоторговельних зв'язків є неможливим без застосування відповідного математичного інструментарію. Одним із яких є інструментарій гравітаційного моделювання, що дозволяє виявити чинники впливу на зовнішньоторговельні зв'язки між країнами. Також використано методи аналізу й синтезу з метою всебічного вивчення досліджуваної проблеми, метод узагальнення – для логічного представлення результатів дослідження.

Результати. У статті проаналізовано динаміку обсягів, структуру експорту і імпорту українських товарів та послуг на європейський ринок. Побудовано гравітаційну модель, яке описує динаміку зовнішньоторгового обороту між Україною та Європейським Союзом. Визначено, що найбільш значним у часі фактором впливу на обсяг торгівлі між ними є чисельність населення України (це свідчить про зростання частини трудомісткої продукції в експорті), значущість обсягів ВВП є малою. Відзначено позитивні тенденції у двосторонньому торговельно-економічному співробітництві між ЄС та Україною.

Перспективи. Застосування інструментарію математичного моделювання інтеграційних процесів дасть можливість вносити своєчасні зміни у зовнішньоекономічну політику України, що, в свою чергу, буде сприяти сталому розвитку взаємовигідної співпраці з Європейським Союзом.

Ключові слова: гравітаційна модель, Європейський Союз, торговельні відносини, експорт, імпорт, торговельно-економічне співробітництво.

Abstract

Introduction, Purpose. In light of recent political and economic developments in Ukraine with the European Union acquired a completely new color. In June 2014 signed an Association Agreement between the EU and Ukraine. Its main purpose is the transition from partnership and cooperation between Ukraine and the EU to political association and economic integration. In this connection, changed foreign policy and foreign economic priorities of Ukraine. Bilateral economic cooperation has intensified trade relations. The article aims to analyze the current state of trade relations between Ukraine and the European Union, to identify issues of economic relations between Ukraine and the EU and mathematical justification prospects of establishing trade relations.

Methods. Improvement of foreign public policy formulation and effective decision-making in establishing trade relations is impossible without the use of appropriate mathematical tools. One of which is the gravitational modeling tool that allows you to identify the factors that influenced foreign trade relations between the countries. Also used methods of analysis and synthesis in order to fully study investigated problem, the method of synthesis - the logical presentation of research results.

Results. The article analyzes the dynamics of structure of exports and imports of Ukrainian goods and services to the European market. Powered gravity model that describes the dynamics of foreign trade turnover between Ukraine and the European Union. Determined that the most significant factor in time to influence the volume of trade between them is the population of Ukraine (it shows the growth of labor-intensive products in exports), the importance of GDP is low. Noted positive trends in bilateral trade and economic cooperation between the EU and Ukraine.

Discussion. Use of mathematical modeling tools will enable the integration process to make timely changes in foreign policy of Ukraine, which in turn will promote sustainable development of mutually beneficial cooperation with the EU.

Keywords: gravity model, the European Union, trade relations, export, import, trade and economic cooperation.

Аннотация

Актуальность. В свете последних политических и экономических событий в Украине отношения с Европейским Союзом получили вполне новую окраску. В июне 2014 было подписано Соглашение об ассоциации между ЕС и Украиной. Основное ее назначение это переход от партнерства и сотрудничества между Украиной и ЕС к политической ассоциации и экономической интеграции. В связи с этим, изменились внешнеполитические и внешнеэкономические приоритеты Украины. Двусторонняя экономическое сотрудничество активизировала торговые отношения. Целью статьи является проведение анализа современного состояния торговых отношений между Украиной и Европейским Союзом, определение проблем развития экономических отношений Украины со странами ЕС и математическое обоснование перспектив налаживания таких торговых связей.

Методы. Совершенствование внешнеэкономической государственной политики, выработки

и принятия эффективных решений в сфере налаживания внешнеторговых связей невозможно без применения соответствующего математического инструментария. Одним из которых является инструментарий гравитационного моделирования, что позволяет выявить факторы влияния на внешнеторговые связи между странами. Также использованы методы анализа и синтеза с целью всестороннего изучения исследуемой проблемы, метод обобщения – для логического представления результатов исследования.

Результаты. В статье проанализирована динамика объемов, структуру экспорта и импорта украинских товаров и услуг на европейский рынок. Построено гравитационную модель, которая описывает динамику внешнеторгового оборота между Украиной и Европейским Союзом. Определено, что наиболее значительным во времени фактором влияния на объем торговли между ними является численность населения Украины (это свидетельствует о росте части трудоемкой продукции в экспорте), значимость объемов ВВП мала. Отмечены положительные тенденции в двустороннем торгово-экономическом сотрудничестве между ЕС и Украиной.

Перспективы. Применение инструментария математического моделирования интеграционных процессов позволит вносить своевременные изменения в внешнеэкономическую политику Украины, что, в свою очередь, будет способствовать устойчивому развитию взаимовыгодного сотрудничества с Европейским Союзом.

Ключевые слова: гравитационная модель, Европейский Союз, торговые отношения, экспорт, импорт, торгово-экономическое сотрудничество.

Актуальність. Одним з пріоритетних напрямків зовнішньоекономічної діяльності України є розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами ЄС в рамках європейської економічної інтеграції. Перш за все, для України процес такої економічної взаємодії має багато позитивних моментів, серед яких: модернізація економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій, оволодіння наукоємними технологіями, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, створення нових робочих місць, можливість виходу на внутрішній ринок ЄС. Низку практичних кроків як з боку української влади, такі і офіційних органів Євросоюзу, у цьому напрямку вже зроблено.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальні питання зовнішньоекономічних відносин України, зокрема й з країнами-членами ЄС, досліджували такі вчені як Е. Авдокушин, О. Кіреєв, І. Ансофф, Г. Немиря, Ю. Кахович, А. Голованюк, М. Прімак, О. Крамарева та ін. І. Троєкурова, К. Пелєвіна, О. Полякова, В. Шликова, Т. Ускова, В. Асанович та ін. зацентрували свою увагу на проблематиці моделювання зовнішньоекономічної діяльності, динаміки показників зовнішньоторговельних зв'язків, структури зовнішньоторговельних зв'язків України і т.п.

Метою статті є проведення аналізу сучасного стану торговельних відносин між Україною та Європейським Союзом, окреслення проблем розвитку економічних відносин України з країнами ЄС та математичне обґрунтування перспектив налагодження таких торговельних зв'язків.

Методи. Для моделювання торгово-економічної інтеграції України та ЄС можна застосувати гравітаційні моделі країн, що відображають пряму залежність зовнішньоторговельного обороту від економічного потенціалу двох країн та зворотну від відстані між ними. Саме розмір економіки країн визначає попит та пропозицію, а відстань між ними важлива з погляду витрат на торгівлю товарами, які зростають із її збільшенням.

Існують різні варіанти гравітаційних моделей, у яких в якості змінних використовуються показники чисельності населення, площі країн, довжини границі, а також фіктивні змінні, що відповідають за соціально-політичні, кліматичні й інші розбіжності між країнами. Гравітаційні моделі визначають залежність односпрямованого зовнішньоторговельного потоку від параметрів внутрішньо економічного стану як країни-експортера, так і країни-імпортера.

Для вирішення поставлених у статті задач також використано методи аналізу й синтезу з метою всебічного вивчення досліджуваної проблеми, метод узагальнення – для логічного представлення результатів дослідження.

Результати. У 2014 р. Європейський Союз став головним торговельним партнером України. Хоча обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС становив лише 44297,4 млн. дол. США (у 2013 р. – 51735,3 млн. дол. США; у 2012 р. – 50917,4 млн. дол. США; у 2011 р. – 50848,3 млн. дол. США), проте частка у загальному обсязі торгівлі зросла до 35,8% (у 2013 р. – 31,9%; у 2012 р. – 29%). В свою чергу, обсяг імпорту з країн ЄС сформувався у обсязі 23995,3 млн. дол. США або 40,0% від загального обсягу імпорту в Україну. У попередні роки він був набагато більшим: у 2013 р. – 31289,8 млн. дол. США (або 37%); у 2012 р. – 29947 млн. дол. США (або 32,7%). У двосторонній торгівлі між Україною та Євросоюзом залишається негативне сальдо. Однак його розмір є найменшим за останнє десятиліття: 3693,2 млн. дол. США у 2014 р.; 10844,3 млн. дол. США у 2013 р.; 8976,6 млн. дол. США у 2011 р.

Серед основних торговельних партнерів України у 2014 р. були Німеччина (17,9%), Польща (13,5%), Італія (9,3%), Угорщина (7,0%), Великобританія (5,8%) та Нідерланди (5,1%).

У 2014 р. основна частка українського експорту знову ж таки припадала на Польщу – 13,6% (15,2% у 2013 р.), Італію – 12,7% (14,1% у 2013 р.), Німеччину – 10,2% (9,6% у 2013 р.), Угорщину – 7,7% (9,6% у 2013 р.) та Нідерланди – 6,8% (6,2% у 2013 р.). Розширились експортні можливості українських товаровиробників у Великобританії (5,9%) та Іспанії (5,9%).

Найбільше товарів і послуг до України імпортується з Німеччини (24,3% до загального обсягу), Польщі (13,4% до загального обсягу), Італії (6,5% до загального обсягу), Угорщини (6,4% до загального обсягу), Франції (5,8% до загального обсягу) та Великобританії (5,7% до загального обсягу). За 2014 р. зменшилась частка Німеччини (у 2013 р. – 25,0%), Польщі (у 2013 р. – 15,1%), Італії (у 2013 р. – 7,7%) та Франції (у 2013 р. – 6,4%) у загальному обсязі імпорту з країн ЄС, для Угорщини (у 2013 р. – 5,2%) та Великобританії (у 2013 р. – 4,2%), навпаки – зросла.

Європейський Союз у 2014 р. став єдиним міжнародним торговельним партнером України, для якого було зафіксовані позитивні тенденції у зростанні експорту (100,7% до 2013 р.; 97,5% до 2012 р.). Наблизились до ЄС за даним показником Китай (98,9% до 2013 р.) і Туреччина (93,9% до 2013 р.). При цьому, різко скоротився обсяг зовнішньої торгівлі України із країнами СНД: експорт – 69,0% до 2013 р.; імпорт – 63,0% до 2013 р. У попередні роки він відповідно становив: 87,2% до 2012 р. і 81,0% до 2012 р.

Загальний обсяг торгівлі товарами між Україною та ЄС у 2014 р. склав 38064,5 млн. дол. США або 35,1% від загального обсягу торгівлі товарами України. У 2013 р. він був на

рівні 43340,4 млн. дол. США (31,4% загального обсягу торгівлі товарами). Експорт товарів до країн ЄС у 2014 р. зафіксований в обсязі 17004,7 млн. дол. США або 31,5% від загального експорту України, а у 2013 р. – 16 573,5 млн. дол. США або 26,6% від загального експорту України. Щодо імпорту товарів до України з країн ЄС, то він у 2014 р. становив 21059,8 млн. дол. США або 38,7% від загального імпорту України, а у 2013 р. – 26 766,9 млн. дол. США або 35,3% від загального імпорту України

У двосторонній торгівлі між Україною та ЄС торговельними партнерами зберігається негативне сальдо, яке зменшилось у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 6138,3 млн. дол. США та зафіксовано у розмірі 4055,1 млн. дол. США. Позитивне сальдо торгівлі товарами в Україні є з такими країнами ЄС як Болгарія, Естонія, Іспанія, Італія, Латвія, Кіпр, Португалія, Словаччина, Угорщина та Хорватія.

Основні товарні групи українського експорту до ЄС наведено у табл. 1. Їх питома вага у загальному обсязі експорту України до держав-членів ЄС в 2014 р. становила 64,0% або 10878,0 млн. дол. США.

Таблиця 1

Основні товарні групи українського експорту до ЄС у 2014 р.*

Назва (товарна група УКТЗЕД)	Обсяги експорту, млн. дол. США		2014/ 2013,%	Частка у торгівлі з ЄС,%	
	2013 р.	2014 р.		2013 р.	2014 р.
Чорні метали (72)	4 061,0	3 891,4	95,8	24,5	22,9
Зернові культури (10)	1 719,3	1 805,4	105,0	10,4	10,6
Електричні машини і устаткування (85)	1 492,2	1 649,7	110,6	9,0	9,7
Руди, шлаки та зола (26)	1 714,9	1 582,1	92,3	10,3	9,3
Енергетичні матеріали (27)	1 047,3	1 030,4	98,4	6,3	6,1
Насіння і плоди олійних рослин (12)	1 247,6	919,0	73,7	7,5	5,4

*Джерело: [7].

Слід наголосити на тому, що режим автономних торговельних преференцій, запроваджений ЄС з квітня 2014 р., не мав суттєвого впливу на номенклатуру українського експорту до Євросоюзу.

Імпорту залежність України від ЄС за товарними групами відображає табл. 2.

Таблиця 2

Основні товарні групи українського імпорту з країн ЄС*

Назва (товарна група УКТЗЕД)	Обсяги імпорту, млн. дол. США		2014/ 2013, %	Частка у торгівлі з ЄС,%	
	2013 р.	2014 р.		2013 р.	2014 р.
Енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки (27)	3 012,5	3 790,1	125,8	11,3	18,0
Котли, машини, апарати і механічні пристрої (84)	3 350,7	2 277,4	68,0	12,5	10,8
Фармацевтична продукція (30)	2315,5	1 826,2	78,9	8,7	8,7
Полімерні матеріали, пластмаси (39)	1 777,2	1 468,1	82,6	6,6	7,0
Електричні машини і устаткування (85)	1 766,4	1 403,2	79,4	6,6	6,7
Наземні транспортні засоби, крім залізничних (87)	2 754,2	1 198,8	43,5	10,3	5,7
Папір та картон (48)	1 138,3	743,9	65,4	4,3	3,5

*Джерело: [7].

Питома вага зазначених товарів у загальному обсязі імпорту становить 60,4% або 12707,7 млн. дол. США. На фоні погіршення економічної та політичної ситуації в Україні суттєво зросла частка торгівлі з ЄС по енергетичних матеріалах, зокрема нафті та продуктах її перегонки.

Обсяг торгівлі послугами між Україною та ЄС у 2014 р. зменшився з 8407,7 млн. дол. США у 2013 р. до 6834,7 млн. дол. США. Однак у відсотковому співвідношенні зріс з 38,6% (у 2013 р.) до 40,3% загального обсягу торгівлі послугами України. За минулий рік експорт послуг до країн ЄС зменшився на 306,7 млн. дол. США і становив 3889,0 млн. дол. США (або 34,5% від загального обсягу послуг). Суттєво зменшився імпорт послуг з країн ЄС – на 1266,2 млн. дол. США. Обсяг імпорту послуг у 2014 р. склав лише 2945,8 млн. дол. США або 51,9% від загального імпорту послуг в Україну. Однак це не завадило у двосторонній торгівлі послугами зберегти позитивне сальдо на рівні 943,2 млн. дол. США. У 2013 р. – 959,5 млн. дол. США.

У 2014 р. основними партнерами України в ЄС у торгівлі послугами залишаються Великобританія, Німеччина, Кіпр, Нідерланди, Австрія та Польща. Серед послуг, наданих країнам ЄС, скоротилися обсяги транспортних послуг, ділових, пов'язаних з подорожами, пов'язаних з фінансовою діяльністю. Зросли обсяги послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг. Серед послуг, одержаних від країн ЄС, скоротилися обсяги роялті та інших послуг, пов'язаних з використанням інтелектуальної власності, ділових, у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних, транспортних, а зросли – обсяги послуг, пов'язаних з подорожами.

Незважаючи на певну позитивну динаміку у налагодженні торговельних відносин України із ЄС, існує низка проблем, з якими стикаються вітчизняні товаровиробники. По-перше, українські товари на європейських ринках є неконкурентоспроможні. По-друге, ускладненнями від інтеграції України до ЄС можуть стати зростання конкуренції від розвинутих фірм європейських країн, згорання низки галузей вітчизняного виробництва, ліквідація неконкурентоспроможних підприємств, втрата українськими експортерами традиційних ринків збуту та ін. По-третє, високий рівень митного тарифного захисту стосовно низки товарів українського експорту. По-четверте, високий ступінь зовнішнього ризику залежності від ціни на імпортований російський газ і нафту, внаслідок значної енергозалежності вітчизняної економіки. По-п'яте, курсові коливання гривні відносно валют інших країн. По-шосте, слабе державне стимулювання розвитку експортноорієнтованих галузей національної економіки. По-сьоме, застосування антидемпінгових заходів до України.

Перспективи торговельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС суттєво зростуть зі створенням поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС (ПВ ЗВТ) в рамках Угоди про асоціацію. Імплементация Україною її положень дасть змогу значно розширити доступ українських експортерів до ринку ЄС, стане ефективним механізмом поступової інтеграції економіки України до внутрішнього ринку ЄС.

Розвиток взаємовигідних торговельних зв'язків між Україною та ЄС має велике значення для обох сторін. У зв'язку із цим, питання прогнозування і визначення ефективності інтеграційного процесу між ними не втрачає своєї актуальності як з

наукової, так і практичної точок зору.

Для моделювання зовнішньої торгівлі та прогнозування товарних потоків між країнами в літературі, як правило, використовуються гравітаційні моделі Я. Тінбергена і Х. Ліндемана [8, С. 133-142.]. Модель Я. Тінбергена пов'язує обсяги торгівлі двох країн з розмірами їх економік і відстанню між ними. Модель Х. Ліндемана припускає, що торгівля залежить також від політичних і культурних чинників, від того, чи є країни сусідами, від наявності ресурсів та ін. Цей метод дозволяє прогнозувати потенційні довгострокові торговельні потоки. Гравітаційні моделі дозволяють спрогнозувати потенціальні довгострокові торговельні потоки і дають якісну характеристику факторів, що впливають на розмір і структуру зовнішньоторговельного обороту.

На основі даних табл. 3 за допомогою інструментарію пакету Statistica 8.0 побудовано гравітаційну модель Х. Ліндемана, яка дозволяє проаналізувати характер зовнішньоекономічної взаємодії України та ЄС.

Таблиця 3

Вихідні дані для знаходження параметрів гравітаційної моделі, що описує динаміку товарообороту між Україною та країнами ЄС*

Рік	Чисельність наявного населення в Україні, станом на 1 січня; тис. осіб; (N_i)	Чисельність населення країн ЄС, тис. осіб; (N_j)	ВВП України, (у фактичних цінах; млн.грн.); (Y_i)	ВВП ЄС млрд. дол. США (за ПКС, реальний ВВП); (Y_j)	Експорт, млн. дол. США	Імпорт, млн. дол. США	Товарооборот млн. дол. США (X_{ij})
2004	47622,4	492653,2	345113	11650	12567,6	10443,5	23011,1
2005	47280,8	494702,1	441452	12180	11999,8	13490,5	25490,3
2006	46929,5	496544,0	544153	13060	14359,7	17988,9	32348,6
2007	46646,0	498408,5	720731	14430	16896,1	24815,2	41711,3
2008	46372,7	500418,3	948056	14910	22195,8	32705,2	55167,1
2009	46143,7	502186,1	913345	14430	12538,8	18487,6	31026,4
2010	45962,9	503234,8	1082569	14820	16280,1	22180,8	38460,9
2011	45778,5	504494,4	1302079	15390	21638,8	29209,5	50848,3
2012	45633,6	504056,5	1411238	15630	20970,4	29947,0	50917,4
2013	45553,0	505115,0	1465198	15830	20445,5	31289,8	51735,3
2014**	45426,2	506824,5	1566728	17610	20302,1	23995,3	44297,4

Джерело: сформовано на основі даних: [1-6].

** (Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя)

Рівняння гравітаційної моделі Я. Тінбергена, яке описує динаміку зовнішньоторгового обороту між Україною та ЄС, має наступний вигляд:

$$X_{ij} = 0,000194 \cdot Y_i^{1,86} \cdot Y_j^{5,41} \cdot N_i^{69,87} \cdot N_j^{5,04}, \quad R^2 = 0,99830253, \quad (1)$$

де X_{ij} – вартість торгового потоку з країни i в країну j ; Y_i, Y_j – показники, що характеризують номінальні ВВП відповідних країн, в національній валюті; N_i, N_j – чисельність населення в кожній країні;

При побудові моделі торгівлі між країнами, змінну D_{ij} (відстань між країнами) було виключено через її постійність у часі.

Модель (1) є адекватною, оскільки виконується умова F -критерію Фішера: $F = 294,06 > F_{tabl} = 19,25$ при ступенях свободи $V_1 = 4$ і $V_2 = 2$ та рівні значущості $\alpha = 0,05$. Всі коефіцієнти є значимими ($t_0 = 5,36$; $t_1 = 12,73$; $t_2 = 4,55$; $t_3 = 6,93$; $t_4 = 5,67$ більші за $t_{tabl} = 4,303$ при $\alpha = 0,05$ і $V = 2$).

Економічна інтерпретація моделі (1) дозволяє стверджувати, що при збільшенні ВВП України на 1% товарооборот з ЄС збільшиться на 1,86 %, а при збільшенні ВВП ЄС на 1% – збільшиться на 5,04%. Відповідно при збільшенні чисельності населення України на 1% товарооборот з ЄС збільшиться на 69,87%, а при збільшенні чисельності населення ЄС на 1% – збільшиться лише на 5,04 %. Отже, зовнішньоторговельні потоки між Україною та ЄС значно менше залежать від ВВП країни-експортера. Натомість більшу значущість мають показники чисельності населення країни-експортера, що може свідчити про зростання частини трудомісткої продукції в експорті.

Висновки і перспективи. Беручи до уваги результати гравітаційного моделювання, можна говорити, що в Україні у найближчій перспективі є значний потенціал для збільшення взаємних товарних потоків із країнами ЄС і подальшої інтеграції в європейський економічний простір.

Застосування інструментарію економіко-математичного моделювання інтеграційних процесів дає можливість вносити своєчасні зміни у зовнішньоекономічну політику України, що, в свою чергу, буде сприяти сталому розвитку взаємовигідної співпраці з Європейським Союзом.

Таким чином, розвиток торговельних відносин України з ЄС у довгостроковій перспективі має залишатися одним із пріоритетів зовнішньоекономічної політики. Для цього необхідно розробити ефективний механізм інтеграції національного господарства до загальноєвропейського економічного простору шляхом розширення доступу українських товарів на європейські ринки, ліквідації економічних бар'єрів у торгівлі тощо. Затвердити порядок та умови надання державної підтримки вітчизняним товаровиробникам. Гармонізувати законодавство відповідно до стандартів ЄС і СОТ, що дозволить сформувати економічні й правові передумови для створення зони вільної торгівлі «Україна – ЄС».

Список використаних джерел

1. Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Зовнішня торгівля України товарами та послугами у 2013 році: Статистичний збірник / Відповідальний за випуск А.О. Фризоренко. – Київ: Державна служба статистики України, 2014. – С.17-18.
4. Зовнішня торгівля України: Статистичний збірник / Відпов. за випуск А.О. Фризоренко. – Київ: Державна служба статистики України, 2010. – С. 7-8.
5. Размер ВВП по ППС Европейского союза, млрд. долларов США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=eu&table=gpecia>.
6. Співробітництво між Україною та країнами ЄС у 2013 році: Статистичний збірник. /

Відповідальний за випуск А. Фризоренко. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 207 с.

7. Торговельно-економічне співробітництво Україна-ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-trade>.

8. Троекурова, И.С. Гравитационные модели внешней торговли стран БРИКС [Текст] / И. С. Троекурова, К. А. Пелевина // Изв. Саратов. ун-та. Нов. сер. Сер. Экономика. Управление. Право. – 2014. – Т. 14. – Вып. 1. - Ч. 2. – С. 133-142.

References

1. Eurostat. Available at : <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
2. State Statistics Service of Ukraine. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Fryzorenko, A.O. ed. (2014). Zovnishnja torgivlja Ukrai'ny tovaramy ta poslugamy u 2013 roci [Ukraine's foreign trade in goods and services in 2013]. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine, 17-18.
4. Fryzorenko, A.O. ed. (2010). Zovnishnja torgivlja Ukrai'ny [Foreign trade of Ukraine]. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine, 7-8.
5. The size of the GDP at PPP of the European Union, bn. USD. Available at : <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=eu&table=gpecia>
6. Fryzorenko, A.O. ed. (2014). Spivrobotnyctvo mizh Ukrai'noju ta kraj'namy JeS u 2013 roci [Cooperation between Ukraine and the EU in 2013]. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine, 207.
7. Trade and economic cooperation between Ukraine and the EU. Available at : <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-trade>.
8. Troyekurova, I.S, Pelevina, K.A. (2014) Gravitacionnye modeli vneshnej torgovli stran BRIKS [The gravity model of foreign trade of the BRIC]. Proceedings of the Saratov University. New series. A series of «Economics. Management. Right», 14(1), 133-142.

